МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение социально-политических наук

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Минзарипов Р.Г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Татарский язык Б1.ДВ.3

Направление подготовки: 040100.62 - Социология
Профиль подготовки: не предусмотрено
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский

Автор(ы):

Мугтасимова Г.Р.

Рецензент(ы):

Денмухаметова Э.Н.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Замалетдинов Р. Р.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" _____ 201__г

Учебно-методическая комиссия Института социально-философских наук и массовых коммуникаций (отделение социально-политических наук):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" _____ 201__г

Регистрационный No 941614514

Казань
2014

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Мугтасимова Г.Р. кафедра общей лингвистики, лингвокультурологии и переводоведения отделение татарской филологии и межкультурной коммуникации им.Г.Тукая , Gulnaz.Mugtasimova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

1) развитие у студентов коммуникативной компетенции (речевой, языкой, социокультурной, компенсаторной и учебно-познавательной);

2) развитие и воспитание способности к личностному и профессиональному самоопределению студентов, их социальной адаптации;

3) формирование активной жизненной позиции как гражданина и патриота, а также как субъекта межкультурного взаимодействия;

4) развитие таких личностных качеств, как культура общения, умение работать в сотрудничестве, в том числе в процессе межкультурного общения;

5) развитие способности и готовности студентов к самостоятельному изучению татарского языка, к дальнейшему самообразованию с его помощью в разных областях знаний;

6) приобретение опыта творческой деятельности, опыта проектно-исследовательской работы с использованием татарского языка, в том числе в русле выбранного профиля.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б1.ДВ.3 Гуманитарный, социальный и экономический" основной образовательной программы 040100.62 Социология и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 1 курсе, 2 семестр.

Федеральный государственный образовательный стандарт по направлению подготовки "Журналистика" (бакалавриат) предусматривает изучение дисциплины "Татарский язык" в составе гуманитарного, социального и экономического цикла, его вариативной части. Дисциплина занимает важное место в системе курсов, ориентированных на изучение языков.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-10 (профессиональные компетенции)	умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик
ПК-16 (профессиональные компетенции)	умение организовать самостоятельный профессиональный трудовой процесс; владение навыками работы в профессиональных коллективах; способность обеспечивать работу данных коллективов соответствующими материалами при всех вышеперечисленных видах профессиональной деятельности

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

значение лексических единиц, связанных с тематикой выбранного профиля и с соответствующими ситуациями общения;

языковой материал: идиоматические выражения, оценочную лексику, единицы речевого этикета, обслуживающие ситуации общения в рамках новых тем, в том числе профильно-ориентированных;

новые значения изученных глагольных форм, средств и способов выражения модальности, условия, предположения, причины, следствия, побуждения к действию;

лингострановедческую и страноведческую информацию, расширенную за счет новой тематики и проблематики речевого общения, с учетом выбранного профиля.

2. должен уметь:

вести диалог (диалог-распросс, диалог-обмен мнениями/суждениями, диалог-побуждение к действию, этикетный диалог и их комбинации) в ситуациях официального и неофициального общения в бытовой, социокультурной и учебно-трудовой сферах, используя аргументацию, эмоционально-оценочные средства;

рассказывать, рассуждать в связи с изученной тематикой, проблематикой прочитанных/прослушанных текстов, описывать события, излагать факты, делать сообщения, в том числе связанные с тематикой выбранного профиля;

Описывать явления, события, излагать факты в письме личного и делового характера; заполнять различные виды анкет, составлять письменные материалы, необхо3имые для презентации результатов в проектной деятельности;

3. должен владеть:

основными методами и приемами исследовательской и практической работы в области языкознания;

демонс к устной и письменной коммуникации.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

демонстрировать способность и готовность к практическому применению полученных знаний при решении профессиональных задач;

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 1 зачетных(ые) единиц(ы) 36 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины зачет во 2 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Фонетика. Татар телендә иҗек төзелеше. Татар						

теленең авазлар системасы.

	2	1-2	2	2	0	домашнее задание

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
2.	Тема 2. Лексикология. Татар телендә полисемия күренеше. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы.	2	3-4	2	2	0	устный опрос
3.	Тема 3. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Исем. Сыйфат. Сан. Алмашлык. Фиыль. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйлекләр. Модаль сүз ткремнәре.	2	5-6	2	2	0	домашнее задание
4.	Тема 4. Җөмлә кисәкләре. Аныклагыч.Модаль кисәкләрТиңдәш һәм аерымланган кисәкләр. Җөмлә. Гади җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Кушма җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Контроль эш.	2	7-8	2	2	0	контрольная работа
.	Тема . Итоговая форма контроля	2		0	0	0	зачет
	Итого			8	8	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Фонетика. Татар телендә иҗек төзелеше. Татар теленең авазлар системасы.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Аның өйрәнү объекты, башка фәннәр арасындагы урыны. Фонетика фәненең методлары. Орфография, орфоэпия, графика

практическое занятие (2 часа(ов)):

1. Күпнокталар урынына ?Ъ? яисә ?Ь? хәрефләрен куеп языгыз. Тәк?дим, мәнфәгат?, иг?тибар, роял?, дөн?я, дәр?я, сәгат?, шигыр?, сәнгат?, бер?юлы, тугыз?еллык, күп?еллык, көн?як, пул?с, мөрәҗәгат?, гам..., бәгыр?, кәгаз?, тәнкыйт?, мәшгул?, һәр?яклап, асфал?т, мик?дар, шиг?ри, шагыйр?, ик?тисад, мәг?лүм, Дөб?яз, Ак?егет, җәмгыят?, дик?кат?, дәг?ва, гыйл?ми, с?езд, йөз?яшәр, мәг?рифәтче, мәкал?, мәшәкат..., җөр?әт итү, тәг?бир, тигез....яклы, табигат?, мәг?кул?, ниһаят.., волост?, бинокл?, стил?, шәфәк?., гаят?, фәкат..., Кор?ән, мәс?әлә, мәс?үл, Ях?я, п?еса, мәшрик..., бәг...зе, фәкат..., лөгат..., юн...сез, вәзгыят..., монафик..., кар...ера, ад...ютант, об...ект, суб...ект, тәкат..., шәл...яулык, таш...язма, мәг...шука, сөал..., яш...тәш, кул...яулык, кул...югыч, ук...яфрак, төн...як, буар...елан, бер...юлы. 2. ъ яисә ь билгесе бу сүзләргә нинди кагыйдә нигезендә куела? Ъ билгесе аеру билгесе [ъ], [ь] авазларын язуда белдерү өчен Ь билгесе аеру билгесе иҗекне нечкәртү өчен 5 авазны нечкәртү өчен 1) иг?лан 2) кул?яулык 3) ям?ле 4) ик?рар итү 5) мөстәкыйл? 6) йөз?еллык 7) шөгыл?ләнергә 8) ал...пинист 9) шәригат... 10) төн?як 11) июн? 12) җинаят? 12) вәг?дә, 13) гаяр... 14) ун...еллык 15) вәгаз? Истә тотыгыз: Кушма сүзләрдә икенче тамыр е, я хәрефләреннән башланса, аеру билгеләре ь, ъ куела. Әгәр кушма сүзнең беренче тамыры калын булса - ъ, нечкә булса - ь куела. 3. Күпнокталар урынына Х яисә Һ хәрефләрен куеп языгыз. Сүзләрнең мәгънәләрен аңлатыгыз. Мө?әррир, мәш?үр, ?өрмәт, мә?абәт, ?алык, ә?әмият, ?өкем, шә?си, ?уҗалык, а?ыргы, җә?әннәм, бә?әс, ?әлак, и?тирам, а?әң, и?тыяҗ, шө?рәт, и?тимал, ма?сус, и?ата, зәм...әрир, ми?нәт, җи?аз, мәр?әмәт, мә?рүм, мә?әббәт, да?и, мә?шәр, ?әйкәл, нөс?ә, оҗма?, ру?и, рә?имле, җөм?үрият, ?акимият, фати...а, ?аләт, ?.арап, пә...леван, ?асият, ?икмәт, җә?әт, ?исапчы, ?өнәр, ?ава, ?аман, ?әвәс, ?озурлык, гөна..., ...авалану, дә?шәт, зин?ар, мо....таҗлык, зи?ен, зә?әр, ил?ам, ?осусый, ?орафат, ?әбәрдар, ?әвеф, ?ичшиксез, ?ыянәт, ?әйран, ?әрәкәт, ә...ел, ?әсрәт, иҗти?ад, ка?арман, шөб?ә, җәү?әр, ?әвәскәр, ?әлакәт, ?өҗүм, ?осусан, оҗма?, си?әт, фә?ем, солы?, бәр?ет, ?өрлек, пө..тә, исла...., мә...кәмә, ...әрабә, тәсби..., я...үди, ...илаф, кә...вә, сә...рә, мөҗа...ид, ...өрәсән, али...ә, мә...әллә, ...әндәсә, ...арәм, мө...аҗир, шөб....әләнү, ба...адир, ...ирыс, ша...задә, имти...ан, мәз...әб, сә...әр.

Тема 2. Лексикология. Татар телендә полисемия күренеше. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Лексикологиянең төп предметы һәм бурычлары, тармаклары. Сүзнең лексик мәгънәсе һәм аның типлары

практическое занятие (2 часа(ов)):

4. Кара сүзе кергән фразеологик берәмлекләрнең мәгънәләрен аңлатыгыз. Рус телендә бирелгән эквивалентларын дөрес итеп урнаштырыгыз. Әлеге лексик берәмлекләрне кулланып, җөмләләр төзеп языгыз. кара буяу ? темный лес кара гына бер кызый ? баня по-черному кара айгыр ? темницы кара урман ? черная краска кара мунча ? смуглая девушка кара өй ? темная лошадка (вороной) кара халык ? голосовать против кара им ? черное золото карадан киенү ? темные силы кара көнгә җыйнау ? надеть темную одежду кара көчләр ? на черный день (беречь) кара ягу ? хмурая, темноликая йөзе кара ? обвинять (в чем -то) - беречь как зеницу кара алтын - нефть ? черная магия кара шар салу ? необразованный күз карасыдай саклау ? очернить 5. Мәкальләрне язып бетерегез. Өеңкысан булса да, Олы өйгә ни кирәк, Җәен актан киен, Ялгыз ял күрмәс, Яхшы тел яз кебек, Батыр даны ил төшендә, Картлар сүзен капчыкка сал, Туры әйткән котылган, Күп сүзнең Сөйдергән дә тел, 6. Җөмләләрдә кулланылган гарәп-фарсы алынмаларын табыгыз. әйтелеш һәм язылыш арасындагы аерманы билгеләгез. 1) Әле дә ул тарих китабын бер читкә алып куйды, ләкин яза алмады, алдына салган ап-ак кәгазьне дә читкә этәрде һәм өстәлгә яшереп куйган дәфтәрен алды, каләменә үрелде. (М. Хәбибуллин). 2) Тәбрик кулларын юмакчы булып иелгән иде, бабасы рөхсәт итмәде. (Ә. Баянов). 3) Хәтерләргә тырышып карыйм, юк, зиһен мондый исемне өстерәп чыгара алмый. (Ә. Баянов). 4) Ә бит хан кызы үзе дә бик яхшы укый, иллә нигәдер һәрчак мөгаллименнән укытасы килә (М. Хәбибуллин). 5) Шагыйрь әйтмешли, җил дә исми, яфрак та селкенми. (Ф. Латыйфи). 6) Багышлаулар мирасына күз салсаң, татарның чал әреме ? Хәсән Туфаннан башлап, бүген исеме туып кына килә торган яшь каләм ияләренә кадәр Аңа мәдхия язмаган шагыйрь, йөрәктән чыккан сүзен әйтмәгән әдип, галим-голәмә, сәнгать белгече юктыр, мөгаен. (М. Галиев). 7) Хәйран калды ул аларны күреп ? Кремль манаралары Силингөрдә үскән мәһабәт чыршыларны хәтерләтте (Р. Мөхәммәдиев). 7. Гарәп-фарсы алынмалары нигезендә ясалган фигыльләрнең мәгънәләрен аңлатыгыз, аларны сүзтезмәләрдә кулланыгыз. Сүзләрнең дөрес язылышын истә калдырыгыз. 1) Икърар итү, шөкер итү, тәэсир итү, вәгъдә итү, шәфкать итү, тәнкыйть итү, шикаять итү, иҗтиһат итү, хыянәт итү, мәслихәт итү, гафил итү, тәкъдим итү, тәэмин итү. 2) Мәрхүм булу, балигъ булу, даими булу, мәгълүм булу, һәлак булу, пәйда булу, канәгать булу, гашыйк булу, фәкыйрь булу, разый булу. 3) Тәүбә кылу, хөрмәт кылу, гөнаһ кылу, шөкер кылу, карар кылу, сәҗдә кылу, риваять кылу.

Тема 3. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Исем. Сыйфат. Сан. Алмашлык. Фиыль. Иярткемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйлекләр. Модаль сүз ткемнәре.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Морфологиянең өйрәнү предметы һәм төп төшенчәләр. Сүзнең грамматик ягын өйрәнә торган фән буларак морфология.Тел белемендә сүзләрне төркемләү принциплары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Тема 4. Җөмлә кисәкләре. Аныклагыч.Модаль кисәкләрТиңдәш һәм аерымланган кисәкләр. Җөмлә. Гади җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Кушма җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Контроль эш.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

практическое занятие (2 часа(ов)):

Җөмләнең логик-грамматик кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләрен өйрәнүнең торышы. Җөмләнең баш, иярчен һәм модаль кисәкләргә бүленеше. Җөмлә кисәкләренә анализ ясау тәртибе.Ике составлы җөмләләр. Җөмләнең баш кисәкләре. Ия. Аның төп билгеләре, белдерелүе һәм төрләре. Хәбәр. Хәбәрнең төп билгеләре, белдерерүе, төрләре. Ия белән хәбәр арасында тыныш билгеләре. Баш кисәкләргә анализ ясау тәртибе.Иярчен кисәкләр. Аергыч. Тәмамлык. Хәл.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Фонетика. Татар телендә иҗек төзелеше. Татар теленең авазлар системасы.	2	1-2	подготовка домашнего задания	5	домашнее задание
2.	Тема 2. Лексикология. Татар телендә полисемия күренеше. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы.	2	3-4	подготовка к устному опросу	5	устный опрос
3.	Тема 3. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Исем. Сыйфат. Сан. Алмашлык. Фиыль. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйлекләр. Модаль сүз ткремнәре.	2	5-6	подготовка домашнего задания	5	домашнее задание
4.	Тема 4. Җөмлә кисәкләре. Аныклагыч.Модаль кисәкләрТиңдәш һәм аерымланган кисәкләр. Җөмлә. Гади җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Кушма җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Контроль эш.	2	7-8	подготовка к контрольной работе	5	контрольная работа
	Итого				20	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Вузовское освоение курса "Татарский язык" предполагает использование как традиционных, так и инновационных образовательных технологий, а также настоятельно требует рационального их сочетания. Традиционные образовательные технологии подразумевают использование в учебном процессе таких методов работ, как лекция, семинар.

В курсе реализованы могут быть новые информационные технологии, в частности, аудио и видеоматериалы

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Фонетика. Татар телендә иҗек төзелеше. Татар теленең авазлар системасы.

домашнее задание , примерные вопросы:

1. Орфография. Аны өйрәнүнең әһәмияте. 2. Сүзләрне фонетик принципка нигезләнеп язу. 3. Сүзләрне морфологик принципка нигезләнеп язу. 4. Сүзләрне график принципка нигезләнеп язу. 5. Дифференциацияләнгән языльш. 6. Тарихи-традицион принцип буенча язылган сүзләр. 7. Татар телендә ?я?, ?е?, ?ю? хәрефләре белдергән авазлар. Бу хәрефләрнең сүз төрләнешендәге роле. 8. [w] авазының язуда бирелеше. 9. ?ъ? билгесенең кулланылышы. 10. ?ь? билгесенең кулланылышы. 11. ?һәмзә? авазының язуда бирелеше. 12. ?җ?, ?й?, ?я?, ?ю?, ?е? хәрефләренең сүз башында язылышы. 13. Баш хәрефләрне язылу очраклары. 14. ?й? хәрефенә беткән сүзләргә кушымчалар ялгану очраклары. 15. Кыскартылма сүзләрнең дөрес язылышы. 16. Сүзләрне юлдан юлга күчерү. 17. Ялгызлык исемнәренең дөрес язылышы. 18. Татар телендә кушымчаларның берничә вариантта булуы нәрсә белән аңлатыла? 19. Татар телендә фамилия ясый торган кушымчалар. Аларның ялгану принциплары. 20. Цифр белән күрсәтелгән саннарның дөрес язылышы. 21. Туры сөйләр һәм диалогның дөрес язылышы. 22. Борын авазларына беткән сүзләргә кушымчалар ялгану принциплары. 23. Татар телендә тыныш билгеләре. 24. Ноктаның куелу очраклары. 25. Өтер куела торган очраклар. 26.Ике нокта куелу очраклары. 27. Нокталы өтер куела торган очраклар. 28. Сызык куела торган очраклар. 29. Өндәү һәм сорау билгесе куела торган очраклар. 30. Берьюлы ике тыныш билгесе куела торган очраклар. 31. Җәяләр куела торган очраклар. 32. Сүзләрне куштырнаклар эченә язу очраклары.

Тема 2. Лексикология. Татар телендә полисемия күренеше. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы. Килеп чыгышы ягыннан хәзерге татар әдәби теленең сүзлек составы.

устный опрос , примерные вопросы:

1. Кушымчаларны языгыз: Мин театр... бара... . Без туганнар... бара... . Син Уфа... бара... . Сез табиб... бара... . Ул кибет... бара... . Алар кафе... бара... . Мин авыл... бара.. . Без Австрия... бара... . Син без... килә... . Сез шәһәр... килә... . Ул алар... килә... . Алар сез... килә... . 2. Сораулага җавап бирегез: Син кая барасың? Син кайда укыйсың? Син нәрсә белән кызыксынасың? Син кунакка кем белән барасың? Син дәрескә сәгать ничәдә киләсең? Ул сезгә кайчан килә? Син машина белән киләсеңме? Син кайда эшлисең? Син бүген сәгать ничәдә өйдә буласың? 3. Сорагыз: - куда она сейчас идет. - где он учится. - где работает отец твоего друга. - с кем встречался мэр города. - Какие языки студенты изучают. 4. Җөмләләр төзегез: Булдым, Чабаксарда, кичә, конференциядә, мин. Дусларым, мин, булдым, белән, дачада, якшәмбедә. Безгә, килде, кичә, юрист. Телеграмма, иртә, алдым, белән, синнән. Биштә, сәгать, Артур, синнән, китте. Телеграмма, бар, аннан, миңа. 5. Саннарны сүзләр белән әйтегез: 22, 54, 89, 546, 780, 527, 6, 77, 435, 124, 90, 99, 564, 765, 265, 337, 778, 4325, 9076, 5478, 12, 7, 45, 24, 88. 6. Фигыльләрне хәзерге заманда языгыз: Аша, эч, бар, ал, бир, түлә, үлчә, пешер, яса, сал.

Тема 3. Морфология буенча гомуми мәгълүмат. Мөстәкыйль сүз төркемнәре. Исем. Сыйфат. Сан. Алмашлык. Фиыль. Ияртемнәр. Хәбәрлек сүзләр. Бәйлекләр. Модаль сүз ткремнәре.

домашнее задание , примерные вопросы:

1. Сүзләр белән җөмләләр төзеп языгыз: кызык, кызыграк, иң кызык, бик кызыклы, тиз, иң тиз, тизрәк, бик тиз. (8 җөмлә) 2. Кирәкле кушымчаларны куеп, сүзтезмәләрне языгыз. Һөнәр... өйрәтү, эш... яхшы белү, хөрмәт... ия булу, уңыш... ирешү, сәүдә үзәге... эшләү, көчле кешеләр... кызыгам, хыялым... омтылам. 3. Сыйфатларны чагыштыру дәрәҗәсенә куеп, җөмләләр төзегез. Арзан, матур, бай, яхшы, зур. 4. Җөмләләрне дәвам итегез: Кем белми, шул ... . Кайчан сез әйтәсез, шул чакта ... . Укытучы ничек таләп итә, ... Шунысы ошамый: ... . Вакытында ашарга тырышыгыз, юкса ... . 5. Казан шәһәре турында 5 сорау бир.

Тема 4. Җөмлә кисәкләре. Аныклагыч.Модаль кисәкләрТиңдәш һәм аерымланган кисәкләр. Җөмлә. Гади җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Кушма җөмлә синтаксисы. Кушма җөмлә синтаксисын гомумиләштереп кабатлау. Контроль эш.

контрольная работа , примерные вопросы:

Тестлар 1. Кайсы сүзгә ?нар кушымчасы ялгана? А) һәйкәл Б) мәкалә В) календарь Г) пристань Д) документ Е) баһадир 2. Кайсы сүзгә ?нәр кушымчасы ялгана? А) сәяхәт Б) тиен В) мәкаль Г) ателье Д) күңел Е) фантазия 3. Күплек кушымчасы кайсы очракта дөрес язылмаган? А) тәрәзәләр, чәчәкләр, җырлар Б) өметләр, лекцияләр, моңнар В) шигырьләр, төркемләр, күзләр Г) бураннар, территорияләр, сюжетлар Д) китапханәләр, лицейлар, санаторийлар 4. Хаталы сүзне табыгыз. А) хисабы Б) мөнәсәбәте В) сарае Г) мөрәҗәгатье Д) берләшмәсе Е) хуҗалыгы 5. Сүзгә кушымчаларның дөрес ялганган вариантын табыгыз. 1) календар + е + быз 2) календар + ы + быз 3) календарь + ебез 4) календар + е +без 6. Хаталы сүзне табыгыз. А) укуы Б) сәламләве В) белдерүе Г) соравы Д) яшәүе Е) килешүе 7. Хаталы сүзне табыгыз. А) салкынрак Б) әһәмиятлерәк В) ачыграк Г) тарырак Д) баерак Е) кыюрак 8. Хаталы сүзне табыгыз. А) илаһи Б) тәнкыйди В) икътисади Г) тарихи Д) җәмгыяви Е) табиги 9. Кайсы сүзгә ?ырга кушымчасы ялгана? А) яз Б) тот В) кач Г) уз Д) кайт Е) ач 9. Кайсы сүзгә ?рга кушымчасы ялгана? А) йом Б) аңла В) суз Г) ту Д) ю Е) бар

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к зачету:

1 нче билет

1. Бүгенге көннең мөһим проблемалары.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

2нче билет

1. Татар галимнәре турында сөйләгез.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

3нче билет

1. Татар зыялылары турында сөйләгез.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

4 ннчы билет

1. XX гасырның мөһим вакыйгасы.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

5 нче билет

1. Татарларның этник төркемнәре: касыйм, литва, казан татарлары.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

6 нче билет

1. Татарларның этноконфессиональ төркемнәре: мөселманнар һәм керәшеннәр.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

7 нче билет

1. Татар теленең диалектлары.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

8 нче билет

1. Бөтендөнья татар корылтае.

2.Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

9 нчы билет

1. Бөтендөнья татар корылтаеның IVсъезды.

2.Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

10 нчы билет

1. Казан: үткәне һәм бүгенгесе.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

11 нче билет

1. Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасында телләр турында Законның үтәлеше.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

12 нче билет

1. ТРның чит илләр белән сәүдә-икътисади, мәдәни элемтәләре.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

13 нче билет

1. Күренекле төрки тел белгечләре.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

14 нче билет

1. Татар мәгърифәтчеләре.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

15 нче билет

1. Татар халкының милли гореф-гадәтләре.

2. Текстны тәрҗемә итегез. Анда күтәрелгән мәсьәләләр турында үз фикерегезне белдерегез.

7.1. Основная литература:

Харисов Ф.Ф. Татар теле: чит телле аудиториядә. 2 кисәктә. / Ф.Ф.Харисов, Г.Ф.Харисова, С.Х.Айдарова. - Казан: Мәгариф, 2009. 1 нче кисәк. - 231 б.

Харисов Ф.Ф. Татар теле: чит телле аудиториядә. 2 кисәктә. / Ф.Ф.Харисов, Г.Ф.Харисова, С.Х.Айдарова. - Казан: Мәгариф, 2009. 2 нче кисәк. - 153 б.

Нелюбин, Л. Л. История науки о языке [Электронный ресурс] : учебник / Л. Л. Нелюбин, Г. Т. Хухуни. - 4-е изд., стереотип. - М. : Флинта : Наука, 2011. - 376 с. http://znanium.com/bookread.php?book=406332

7.2. Дополнительная литература:

Хәзерге татар теле [Текст: электронный ресурс] : синтаксис : лекцияләрнең тулы конспекты / Р. Х. Мирзаһитов, Р. К. Сәгъдиева ; Казан федераль ун-ты, Г. Тукай ис. татар филологиясе һәм мәдәниятара багланышлар ин-ты .- Электронные данные (1 файл: 1,256 Мб) .- (Казань : Казанский федеральный университет, 2013) .- Загл. с экрана .- Для 4-го курса, 7-го и 8-го семестров 5-го курса, 9-го семестра 6-го курса .- Режим доступа: открытый .-http://libweb.ksu.ru/ebooks/10-IFMK/10_163_kl-000503.pdf

Татарский язык (интенсивный курс) : Учеб. / Ф.С.Сафиуллина .- 2-е изд., перераб. и доп. - Казань : Хәтер, 1999 .- 448с

Татарский язык на каждый день : Самоучитель / Сафиуллина Ф.С. - Казань : ТаРИХ, 2001 .- 352 с.

7.3. Интернет-ресурсы:

Официальный сервер Республики Татарстан. - http://www.tatar.ru
Официальный портал мэрии Казани - www.Kzn.ru.
портал Правительства РТ - www.prav.tatar.ru.
сайт татарской прессы - www.matbugat.ru
Служба статистики по РТ - www.tatstat.ru

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Татарский язык" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

1. Средства телекоммуникации (электронная почта, выход в Интернет)
2. Сканер
3. Принтер
4. Копировальный аппарат
5. Ноутбук
6. Магнитофон

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 040100.62 "Социология" и профилю подготовки не предусмотрено .

Автор(ы):
Мугтасимова Г.Р. _____
"__" _____ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Денмухаметова Э.Н. _____
"__" _____ 201 __ г.